

Александар Раковић

Хрватске основе црногорског сепаратизма

Црногорци су Срби, а Црна Гора је историјска држава српског народа. Династија Петровић Његош (1697–1918) једна је од три модерне српске династије. Становништво Црне Горе православне вероисповести је себе изричито сматрало Србима све до идентитетског инжењеринга спроведеног над њим у 20. веку. Црногорски сепаратизам је само кратко био надсрпство, односно супрасрпство, после уједињења Краљевине Црне Горе са Краљевином Србијом (1918). Тада је био маргинална појава. Бизарним путевима је еволуирао до данашњег „црногорског домовинског идентитета“ као привеска хрватству.

Данас се црногорски сепаратизам везује најпре за црногорску националност која се силом измешта из српства и православне цивилизације. Црногорски сепаратисти идејно шетају од римокатоличког клерикализма, западне цивилизације и хрватског праваштва до комунистичке идеологије, па тако укруг. Тај круг подсећа на шетњу у самовољно одабраном менталном затвору као бегу од сопственог српства и православља.

Црногорски сепаратизам се мора тумачити као државни, етнички, национални, језички и верски. Притом, црногорски сепаратизам и расрбљавање Црне Горе не могу се разумети без идентитетске конверзије, више векова присутне на динарском простору и менталитетских особина становништва од Лике до Црне Горе. Кључни фактор у расрбљавању је Ватикан, а извршилац је Црква у Хрвата. Римокатолички клерикализам знатно је старија појава од хрватског праваштва, а од друге половине 19. века до данас клерикализам и праваштво као сијамски близанци делују против православних Срба.

Покатоличавање православног становништва на том простору се током векова дешавало у разним државним оквирима (млетачком, османском, хабзбуршком, југословенском, хрватском), некад с више, а некад с мање успеха. Притом, покатоличавање се одвијало и силом. Промена вероисповести доводила је до промене етничке односно националне припадности. Православни Срби су постајали римокатолички Хрвати.

Прелазак из Срба у Хрвате – нарочито у Лици, Далматинској загори и Западној Херцеговини – водио је до психолошких, а онда и социолошких оправдавања пребега у други идентитет. Тако се из генерације у генерацију стварао радикалан отпор конвертованог становништва према оним јачим који су остали у српском идентитету. Није нимало пријатно поред себе имати суседе који стално подсећају на то ко су сви заједно некада били. Мржња која је с тим у вези створена водила је ка само једном циљу: да православних Срба више не буде.

То се посебно огледа у идеологији хрватског праваштва „оца домовине“, Личанина Анте Старче-